Enw'r Ymgeisydd	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd

CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU

Tystysgrif Gyffredinol Addysg Uwchradd

WELSH JOINT EDUCATION COMMITTEE

General Certificate of Secondary Education

122/52

ASTUDIAETHAU BUSNES

PAPUR 2 (D-A*)

HAEN UWCH

P.M. DYDD IAU, 15 Mehefin 2006

(2 Awr)

I'r Arholwr yn unig		
Cwestiwn	Marc uchaf	Marc a ddyfarnwyd
1.	20	
2.	20	
3.	20	
4.	20	
5.	20	
ACY	5	
Cyfanswm	105	

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Cewch ddefnyddio cyfrifiannell.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Ysgrifennwch eich atebion i bob cwestiwn yn y lleoedd gwag priodol yn y llyfryn cwestiwn-ac-ateb hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Dangosir nifer y marciau ar gyfer pob rhan o gwestiwn mewn cromfachau.

Cewch farciau am ansawdd eich cyfathrebu ysgrifenedig.

Ni roddir tystysgrif i ymgeisydd a geir yn ymddwyn yn annheg yn ystod yr arholiad.

Examiner only
Arholwr yn unig

Atebwch **bob** *cwestiwn yn y lleoedd gwag priodol.*

1. Darllenwch yr erthygl isod ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Cawr ym myd jîns mewn brwydr ynghylch nod masnach

Mae *Howies*, cwmni dillad bach yng Ngorllewin Cymru, yn wynebu brwydr gyfreithiol gydag un o wneuthurwyr mwyaf jîns yn y byd. Mae *Howies*, sydd â phum aelod o staff yn unig, wedi cael ei herio gan *Levi Strauss and Co* sy'n cyflogi 12,000 o bobl. Mae'r busnes Americanaidd yn cyhuddo'r cwmni Cymreig o gopïo label coch enwog **brand** *Levi* drwy roi label llwyd ar boced ôl ei jîns. Fe wnaeth *Levi Strauss* batentu ei hawl i roi ei logo ar y boced ôl dde gyntaf yn America yn 1938. Nawr mae wedi ysgrifennu at y cwmni Cymreig yn dweud y gallai'r brand *Howies* achosi dryswch ymhlith cwsmeriaid.

Mae *Howies* yn gwneud tua 15,000 o grysau T a 2,000 o barau o jîns y flwyddyn a hoffai gynhyrchu mwy drwy gyflogi mwy o weithwyr a symud i leoliad newydd.

Addaswyd o www.bbc.co.uk 1 Mai 2003

(a) Mae'r brand *Levi Strauss* yn bwysig i'r cwmni hwnnw. Pam mae brand mor bwysig wrth farchnata cynnyrch? [4]

....

....

....

....

....

....

Mae *Howies* yn gwneud dillad ar gyfer beicwyr a sgrialwyr *(skateboarders)* hefyd. Mae gan berchenogion *Howies* bolisïau moesegol cadarn, e.e. maent yn defnyddio brethyn organig, nad yw wedi cael ei drin â phlaleiddiaid *(pesticides)*, ac mae ei weithwyr yn cael "diwrnodau rhy braf i weithio" pryd y cânt eu hannog i fynd allan i feicio a sgrialu.

(b) Eglurwch pam mae gan rai cwmnïau, fel *Howies*, bolisïau moesegol cadarn. [4]

....

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

(c) Disgrifiwch yn gryno **ddau** gam, ar wahân i hysbysebu, y bydd angen i *Howies* eu cymryd i recriwtio'r math iawn o berson os bydd yn cyflogi mwy o bobl. [4]

(i) ....

....

....

(ii) ....

....

....

"Ym mis Ionawr 2002 fe wnaethom anfon ein cynllun busnes at ffrindiau yn y gobaith o godi rhywfaint o arian er mwyn ehangu ein busnes. Cawsom tua dwsin o fuddsoddwyr, gyda llawer o'r rhain yn rhoi eu cynilion i'n helpu ni i fyw ein breuddwyd."

Addaswyd o www.howies.co.uk

(ch) Awgrymwch a gwerthuswch **ffyrdd eraill** y gallai *Howies* godi'r arian i ehangu ei fusnes. [8]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

2. Darllenwch yr erthygl isod ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Swyddi newydd mewn cwmni bwyd organig

Cychwynnwyd *Rachel's Organic* gan y ffermwyr Gareth a Rachel Rowlands yn 1984. Mae ei lwyddiant wedi adlewyrchu'r cynnydd cyflym yn y galw am fwyd a diod organig dros y deng mlynedd diwethaf. Gwerthwyd y busnes i gynhyrchydd llaeth organig o America, *Horizon Organic*, yn 1999.

Bydd estyniad i'r llaethdy *(dairy)* yn costio tair miliwn o bunnoedd, yn creu 50 o swyddi newydd ac yn treblu'r gallu cynhyrchu *(capacity)*. Bydd hynny'n caniatáu i *Rachel's Organic* yn Aberystwyth dargedu tir mawr Ewrop. Ar hyn o bryd mae iogyrtiau, llaeth, hufen a menyn *Rachel's Organic* yn cael eu gwerthu ledled y DU ac yn cael eu cynnig mewn gwestai o'r safon uchaf yn Llundain. Dywedodd y rheolwr-gyfarwyddwr, Neil Burchell, fod yr estyniad yn hanfodol i gynlluniau tymor hir y cwmni. "Gan weithio gydag Awdurdod Datblygu Cymru rydym yn bwriadu torri i mewn i farchnad cyfandir Ewrop y flwyddyn nesaf," meddai.

Yn ogystal ag ehangu i mewn i Ewrop mae'r cwmni'n benderfynol hefyd o ehangu amrywiaeth *(range)* y cynhyrchion y mae'n eu gwerthu.

Addaswyd o www.bbc.co.uk 11 Tachwedd 2004

(a) Mae pecynnu yn amlwg yn bwysig i *Rachel's Organic*. Pam mae pecynnu'n bwysig mewn gwerthu cynhyrchion gan *Rachel's Organic*? [4]

....

....

....

....

....

....

....

(b) Awgrymwch ac eglurwch resymau pam roedd busnes mawr Americanaidd fel *Horizon Organic* yn dymuno trosfeddiannu busnes llai fel *Rachel's Organic*. [4]

....

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

(c) Eglurwch pam mae cwmnïau fel *Rachel's Organic* yn ceisio gwella amrywiaeth *(range)* eu cynhyrchion drwy'r amser. [4]

(ch) Gwerthuswch gynllun *Rachel's Organic* i werthu ei gynhyrchion yn Ewrop. [8]

Examiner only
Arholwr yn unig

3. Darllenwch yr erthygl isod ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Yn rhan olaf yr 1990au gweithiodd Nicholas Hayek, dyn busnes o'r Swistir, gyda *Daimler*, y gwneuthurwr enwog o geir moeth *(luxury)*, i gyllido a chynhyrchu cerbyd a werthwyd dan y brand car *Smart*.

Y car *Smart* â dwy sedd a phris isel oedd cynnig *Daimler* i fynd i mewn i farchnad ceir bach ac i dorri allan o'r farchnad foeth.

Addaswyd o www.bbc.co.uk 19 Rhagfyr 1999

(a) Awgrymwch ac eglurwch at ba segment o'r farchnad yr anelwyd y car *Smart*. [2]

....

....

....

....

(b) Byddai llawer o'r gwaith wrth ddylunio'r car *Smart* wedi cynnwys Dylunio drwy Gymorth Cyfrifiadur *(CAD)*. Awgrymwch ac eglurwch **un** fantais ac **un** anfantais i'r gwneuthurwyr o ddefnyddio ***CAD***. [4]

Mantais. ....

....

....

....

Anfantais ....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

(c) Awgrymwch ac eglurwch ffyrdd y gallai *Daimler* geisio sicrhau ei fod yn cynhyrchu cynhyrchion o ansawdd uchel. [6]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Dydy hi 'ddim ar ben' ar y car *Smart* sy'n gwneud colled

Mae Rheolwr-gyfarwyddwr *Daimler* wedi gwadu'r dyfalu *(speculation)* y bydd efallai yn gwerthu neu hyd yn oed yn cau y gwaith *(plant) Smart* sy'n gwneud colled. Nid yw'r car nodedig *(distinctive)* wedi gwneud elw ers iddo gael ei gynhyrchu gyntaf yn 1998 ond **nid yw bodolaeth *Smart* mewn perygl**. Dywedodd llefarydd y cwmni nad oedd cau na gwerthu'r gwaith *Smart* yn cael ei ystyried, ond bod y grŵp yn **trafod cynlluniau i wneud y cwmni'n broffidiol**.

Addaswyd o www.bbc.co.uk 29 Hydref 2004

(ch) Awgrymwch ac eglurwch **un** dull cyfathrebu y gallai Rheolwr-gyfarwyddwr ceir *Smart* ei ddefnyddio i roi gwybod i'r gweithwyr "**nad yw bodolaeth *Smart* mewn perygl**". [2]

....

....

....

....

Trosodd.

Examiner only
Arholwr yn unig

(d) Awgrymwch a gwerthuswch ffyrdd y gallai ceir *Smart* ddod yn broffidiol. [6]

TUDALEN WAG

4. Mae'r *Aga Group ccc* yn gweithgynhyrchu amrywiaeth o gynhyrchion a ddefnyddir yng ngheginau cartrefi a chan fusnesau arlwyo. Ei gynnyrch enwocaf yw'r ffwrn haearn bwrw *Aga (Aga cast iron oven)*. Isod dangosir Mantolen y busnes ar gyfer 31 Rhagfyr 2002 a 2003. Astudiwch hon ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Mantolen *Aga Group ccc* ar gyfer 31 Rhagfyr 2002 a 2003

	2003	2002
	£miliwn	£miliwn
Cyfanswm yr asedau sefydlog	220	204
Asedau cyfredol		
Stoc	61	52
Dyledwyr	103	93
Arian yn y banc ac mewn llaw	52	79
Cyfanswm yr asedau cyfredol		224
Rhwymedigaethau cyfredol		
Credydwyr	100	97
Benthyca tymor byr	2	23
Cyfanswm y rhwymedigaethau cyfredol	102	120
Asedau cyfredol net	114	
Rhwymedigaethau tymor hir	52	36
Cyfanswm yr asedau net a ddefnyddiwyd	282	272
Cyfalaf a chronfa wrth gefn		
Cyfalaf cyfranddaliadau	92	92
Cronfa wrth gefn		38
Cyfrif elw a cholled	152	142
Cyfanswm y cyfalaf a ddefnyddiwyd	282	272

Addaswyd o Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Aga Group ccc 2003

(a) Rhowch **un** enghraifft o ased sefydlog y gallai *Aga Group ccc* fod yn berchen arno. [1]

....

(b) Mae asedau cyfredol yn cynnwys stoc. Awgrymwch **ddau** fath o stoc y gallai *Aga Group ccc* eu cadw. [2]

(i) ....

(ii) ....

(c) Llenwch y rhannau sydd wedi'u tywyllu yn y fantolen uchod. [3]

Examiner only
Arholwr yn unig

(ch) Nodwch **ddau** randdeiliad *(stakeholder)* a fyddai â diddordeb yn y fantolen ac eglurwch pam mae ganddynt ddiddordeb. [6]

(i) ....

....

....

....

(ii) ....

....

....

....

Bydd llwyddiant *Aga Group ccc* yn y dyfodol yn dibynnu yn rhannol ar ansawdd y bobl a gyflogir.

(d) Gwerthuswch ffyrdd y gallai *Aga Group ccc* wella perfformiad ei weithwyr. [8]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

5. Mae David a Jane Chang yn rhedeg gwesty bach *(guest house)* mewn cyrchfan *(resort)* ar arfordir Gogledd Cymru. Mae'r gwesty bach â lle i hyd at 25 o westeion y nos. Maent wedi cyfrifo mai £300 y nos yw eu costau sefydlog ac y bydd pob gwestai *(guest)* yn costio £5 y nos iddynt. Mae David a Jane yn codi £20 y nos am bob gwestai.

(a) Rhowch enghraifft o gost newidiol y bydd rhaid i David a Jane ei thalu ac eglurwch pam mae'r gost a ddewiswyd gennych yn gost newidiol. [2]

....

....

....

(b) Cwblhewch a labelwch y siart adennill costau *(break-even)* gyferbyn drwy dynnu llinell **cyfanswm y derbyniadau** a llinell **cyfanswm y costau**. [4]

Cewch ddefnyddio'r grid isod i'ch helpu. **Ni fydd y grid hwn yn cael ei farcio**.

NIFER Y GWESTEION	COST SEFYDLOG	COST NEWIDIOL	CYFANSWM Y COSTAU	CYFANSWM Y DERBYNIADAU

Examiner only
Arholwr yn unig

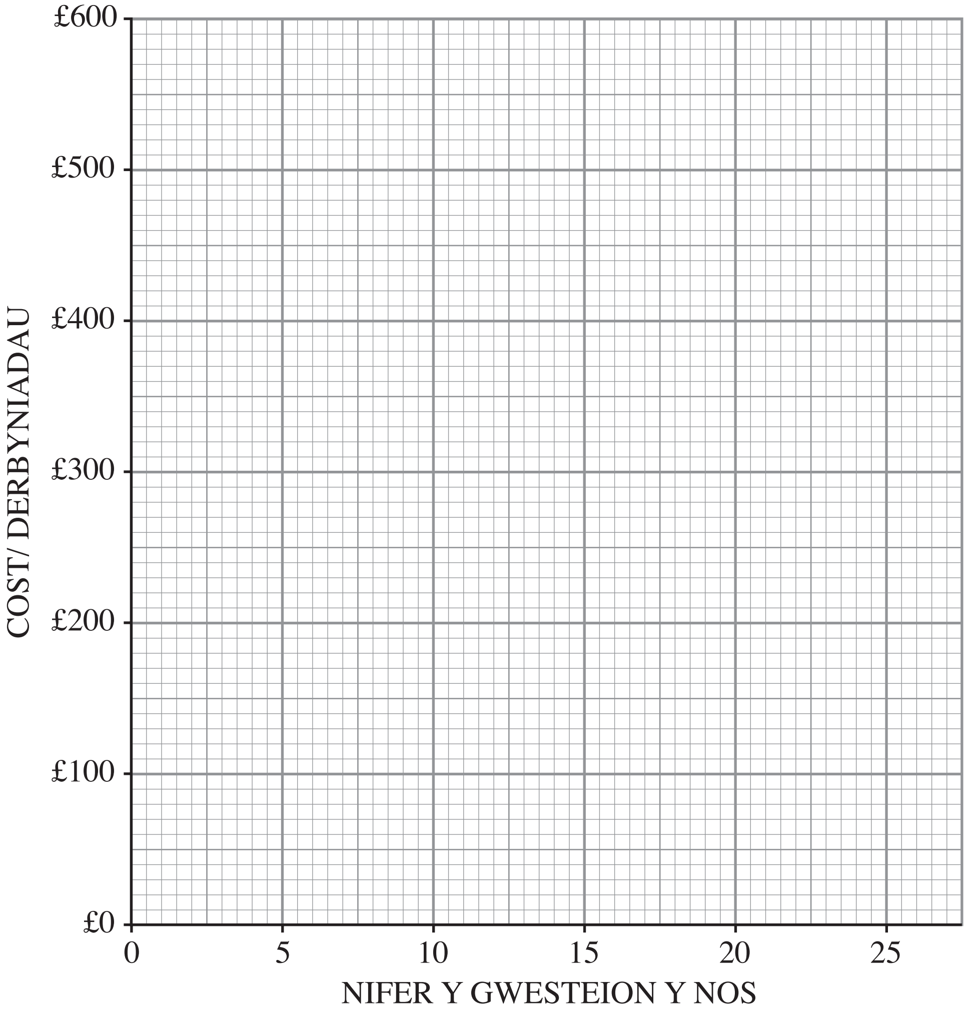

(c) Faint o westeion y bydd angen iddynt aros bob nos os yw'r gwesty bach i adennill costau? [1]

....

(ch) Faint o elw y bydd David a Jane yn ei wneud pan fydd y gwesty bach yn llawn? [1]

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

(d) Mae David a Jane yn ystyried newid faint y maent yn ei godi. Gwerthuswch strategaethau prisio y gallent eu defnyddio. [6]

(dd) Mae parc thema i gael ei agor o fewn pum milltir i westy bach David a Jane. Aseswch yr effaith debygol y bydd hyn yn ei chael ar eu busnes. [6]